

Enligt sändlista

Nya gränser och föreskrifter samt skötselplan för naturreservatet
Ytterholmen, Gotlands kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn: Ytterholmen

Kommun: Gotland

Socken: Hellvi

Läge: Ca 500 m öster om S:t Olofsholm
Ca 7 km väg från Hellvi kyrka

Kartblad: Ekonomiska kartbladet 079 07
Topografiska kartbladet 7J SO/NO

Gräns: Innerkanten av den punktstreckade linjen på bifogade
kartan, bilaga 2

Area: ca 36 ha

därav landareal: ca 17 ha

Fastighet: Ytterholmen 1:1

Markägare: Gotlands Kalkverk AB, c/o EUROCC, Box 30600, 200 62 MALMÖ

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län

Beskrivning av området

Ytterholmen är ca 600 m lång och 300 m bred. Ön ligger drygt 500 m öster om S:t Olofsholm. Öns högsta del når drygt 15 m över havet. På Ytterholmen står ett stort antal raukar av vilka omkring 25 stycken är högre än 2 meter. Raukarna förekommer främst på öns norra och nordöstra sida samt på öns sydvästra och sydöstra sida i ett brett och högt liggande stråk. De högsta raukarna, mellan 7 och 8 m höga, står isolerat i strandkanten på mellersta delen av öns östra sida.

Strandvallarnas form är mycket tydlig över stora delar av ön.

1986-03-24

11.1211-908-85

Ön har ett relativt rikt fågelliv, bl a häckar skrântärna, smätärna, tobisgrissla och en koloni silvertärnor.

Träd saknas på Ytterholmen. Vegetationen karaktäriseras främst av mängden av enbuskar. På västra sidan av ön växer enarna ställvis i täta grupper med inslag av höga buskar. På östra sidan är enarna låga och förekommer mestadels glest.

Ärendets beredning

Ön Ytterholmen avsattes som naturminnesmärke år 1931. Föreskrifterna omfattade "förbud mot skadegörelse å raukarna eller berggrunden i allmänhet samt förbud mot äggplockning och annan skadegörelse å djurlivet". I enlighet med 1964 års naturvårdslag omfördes området till naturreservat. Ett förslag om nya föreskrifter för reservatet remissbehandlades 1976. Gotlands kommun ansåg därvid att de för raukreservat generellt utformade föreskrifterna inte var fullt ut tillämpliga för Ytterholmen. Föreskrifterna från fridlysningen 1931 har därför varit de gällande fram till detta beslut. I samband med att en skötselplan nu fastställs för naturreservatet revideras samtidigt reservatsföreskrifterna.

Områdets betydelse och behov av skydd och vård

På Ytterholmen finns ett stort antal raukar. Några av raukarna är mycket stora. Raukarna har stort vetenskapligt värde såsom unika geologiska företeelser. Ytterholmen och dess raukar har relativt liten betydelse för det allmänna friluftslivet eftersom det krävs båt för att besöka ön. Det rika fågellivet bör gynnas genom att bibehålla ön öppen utan träd och med begränsad förekomst av buskar. Det kommer i så fall i framtiden att bli nödvändigt med vegetationsbegränsande åtgärder. Ett kontinuerligt fårarbete på ön skulle vara positivt.

Ändamålet med reservatet är att skydda raukarna på Ytterholmen och i närliggande vattenområde samt att gynna fågellivet. Vegetationen skall bibehållas öppen, utan träd och med begränsad förekomst av buskar.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området som avgränsas med innerkanten av en punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 2) bör av nämnda skäl särskilt skyddas och vårdas. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtycket 1974:1025) att naturreservatet Ytterholmen, förutom landområdet även skall omfatta vattenområdet ut till 100 m från strandlinen vid normalvattenstånd enligt bifogad karta, bilaga 2. Länsstyrelsen beslutar vidare att reservatsbestämmelserna skall ha nedan angivna lydelse.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med

1986-03-24

11.1211-908-85

stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (SFS 1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

De föreskrifter som gör att Ni inte helt kan använda Er fastighet som Ni vill har länsstyrelsen delat in i två grupper. Till den första hänförs sådant som länsstyrelsen normalt inte medger tillstånd till. I undantagsfall kan tillstånd medges om synnerligen starka skäl föreligger och områdets naturvärde endast i ringa mån påverkas.

Till den andra gruppen hänförs sådant som länsstyrelsen kan ge tillstånd till efter prövning av omfattning, läge och utformning.

Grupp 1

- utföra nybyggnad eller anläggning
- uppföra flaggstång, mast eller antenn
- bedriva täkt, gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämna, utfylla eller utföra annan markberedning
- anordna upplag
- anlägga väg eller stig
- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa eller upplåta plats för tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- skogsplantera
- anlägga hamn, brygga eller anordna uppläggningsplats för farkoster
- upplåta mark för militära övningar som medför terrängkörning, grävning, sprängning eller skjutning

Grupp 2

- upplåta mark för tävlings- och lägerverksamhet
- anordna någon form av arrangemang varigenom allmänhetens fria tillträde till reservatet begränsas

Föreskrifterna under C gäller även markägare och innehavare av särskild rätt.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas

1986-03-24

11.1211-908-85

tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukarna eller övrigt fast berg
- göra upp eld i närheten av raukarna.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen som framgår av bifogad skötselplan. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen. Den ekonomiska utredningen i bilaga 4 fastställs dock inte.
2. Naturvårdsförvaltaren skall vara skogsvårdsstyrelsen i länet, som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen och berörda markägare vid förvaltningen.

./.
Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga, formulär A.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet har deltagit landshövding Claes Elmstedt jämte ledamöterna Gunhild Bolander, Eric Carlsson, Torsten Frölich, Torsten Gustafsson, Fred Henningson, Bertil Jakobson, Ingvar Kolmodin, Henry Lindkvist, Jan Lundgren, Per-Axel Nilsson, Lennart Petersson, Yngve Pettersson, Ingibjörg Sigurdsdottir och Bertil Wiberg.

I den slutliga handläggningen har även deltagit länsrådet Jan Björklund, 1:e länsassessorn Nils Strehlenert, länsarkitekten Peter Ringborg, länsantikvarien Marita Jonsson, överlantmätaren Ove Lundgren och avdelningsdirektören Per Hansson, föredragande.

Claes Elmstedt

Per Hansson

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till regeringen,

Jordbruksdepartementet

Tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Regeringen **måste ha fått** Er skrivelse inom den tid som nedan markerats med kryss, annars kan regeringen inte ta upp Ert överklagande.

- tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet
- tre veckor från den dag då beslutet är daterat
- två månader från den dag då Ni fick del av beslutet
- två månader från den dag då beslutet är daterat
-

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att anteckna ärendets nummer.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

DEPARTEMENTENS POSTADRESSER

Arbetsmarknadsdepartementet
Bostadsdepartementet
Civildepartementet
Finansdepartementet
Försvarsdepartementet
Industridepartementet
Jordbruksdepartementet
Justitiedepartementet
Kommunikationsdepartementet
Socialdepartementet
Utbildningsdepartementet

10333 STOCKHOLM

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET YTTERHOLMEN

Ett förslag till skötselplan upprättades under november 1985 av Jens-Henrik Kloth vid länsstyrelsen. Planen har remissbehandlats, bearbetats och slutligen fastställts den 24 mars 1986 av länsstyrelsen.

Skötselplanen består av:

- I ALLMÄN BESKRIVNING av naturreservatet, innehållande administrativa data, grund för beslutet samt föreskrifter

- II PLANDEL, med följande avsnitt:
 - 1. Disposition och skötsel
 - 2. Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 3. Tillsyn
 - 4. Dokumentation av utförda åtgärder
 - 5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

I. ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Se beslutet.

2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

Grund för beslutet

Ytterholmen avsattes som naturminnesmärke redan 1931. Det ombildades till naturreservat i enlighet med 1964 års naturvårdslag.

På Ytterholmen finns ett stort antal raukar. Några av raukarna är mycket stora. Raukarna har stort vetenskapligt värde men området har relativt liten betydelse för det allmänna friluftslivet.

Fågellivet på Ytterholmen är relativt rikt.

Ändamålet med reservatet är att skydda raukarna på Ytterholmen och i närliggande vattenområde. Vegetationen på ön skall bevaras öppen, utan träd och med begränsad förekomst av buskar.

Föreskrifter

Se beslutet.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Ytterholmen är ca 600 meter lång och 300 meter bred och omfattar ca 17 hektar. Öns berggrund består till stor del av revkalksten vilken är orsaken till öns relativt höga höjd och den rika förekomsten av raukar. Öns västra och norra stränder är branta, delvis nästan klintartade, medan den östra och södra stranden är mer flack.

I norr och öster omges kalkberget av en strandplatå. I norr sträcker sig denna strandplatå, mestadels överspolad av havet, ca 20 meter ut från stranden. På östra sidan ligger strandplatån ovanför havsytan. Den blir här bredare söderut och når som mest ca 50 meter bredd i sydöst. Innanför den breda strandplatån i sydöst, reser sig en brant, 3-4 meter hög klint.

Ön är täckt av strandgrus som ligger ansamlat i markanta strandvallar. Vallarna omger krönet ringformigt i en lång serie ner till den nuvarande stranden. Ytterholmens nordvästra spets består av en brant klapperstensrevel, vilken fortsätter i en båge under vattnet västerut och når land ett stycke norr om S:t Olofsholm. Revelns landfäste på Ytterholmen är utformad som en abrasionsbrant med ca 45° lutning.

Raukarna förekommer främst på öns norra och nordöstra sida samt i ett brett sydväst-nordostligt stråk, ca 200 meter söder om krönet. De högsta raukarna, mellan 7 och 8,5 meter höga, står isolerat i en grupp på mellersta delen av öns östra sida. De branta strandpartier på öns nordvästra sida består till stor del av blottad revkalk, som dock sällan tar formen av egentliga raukar.

Vegetationen präglas av öns vindexponerade läge och ett långvarigt fårarbete. Träd saknas helt, möjligen med undantag för de trädformiga sälgar som står på öns sydöstra del. På västra sidan av ön växer enen i ställvis täta grupper. Här finns också inslag av gamla, höga enar som bär spår av forna tiders fårarbete. På östra sidan av ön är enarna lägre och förekommer endast glest. På Ytterholmens sydöstra sida har många enar torkat och dött. Markväxtligheten är av torrängstyp, oftast dominerad av fårsvingel och med stort inslag av örter som tulkört, solvända, backtimjan, bergskrabba, fältsippa och kustruta m fl.

Fårarbete har inte förekommit på ön på länge och man kan redan se en tendens till igenväxning i den rika förekomsten av små, unga enbuskar.

Ytterholmen har ett relativt rikt fågelliv, bl a häckar skräntärna, småtärna, tobisgrissla och en koloni av silvertärnor.

När naturreservatet besöktes den 30 oktober 1985, prickades alla raukar högre än 2 meter in på en karta. Dessa raukars högsta höjd mättes varvid värdet avrundades till närmaste hela eller halva antal meter. Raukarnas omkrets vid basen mättes, varvid värdet avrundades på samma sätt. Kartan, bilaga 3 visar raukarnas läge, höjd och omkrets. Området fotograferades också vid besöket. De svartvita bilderna förvaras i länsstyrelsens arkiv.

3.2 Markanvändning

Ytterholmen användes förr som nedslagsplats för artilleriprojektiler, varvid ett antal mindre gropar uppkom. I öns östra sluttning finns en större grävd grop som förmodligen avsågs bli försvarsanläggning.

Den 29 juni 1979 rapporterades att överdelen på en av de stora raukarna hade skadats, troligen som en följd av militära övningar.

På sydvästra sidan av ön står en liten stuga ca 85 meter från stranden. Stugan mäter ca 3 x 3,5 meter och uppfördes omkring 1948 av en privatperson som har ett äldre muntligt upplåtelseavtal med markägaren. Utanför stugan står en hel del skräp, bl a i form av en rostig järnsäng och en spis

Stugan förvaltas i dag av Cementas jaktklubb i Slite. Jaktklubbens medlemmar besöker ofta Ytterholmen och använder då stugan som "värmestuga" och för enstaka övernattningar.

Jaktklubben bedriver haravel på Ytterholmen sedan några år. Denna tillgår så att ett antal skogsharar planteras in och får fortplantera sig under några år, varefter hararna fångas in för att planteras ut i jaktklubbens andra områden.

Jaktklubben arrenderar jakten på Ytterholmen men bedriver på sin höjd en mycket begränsad sjöfågeljakt inom området.

På öns sydöstra del står den rostiga ramen efter en stor skylt som utvisat militärt skyddsområde.

3.3 Tillgänglighet

Bilväg leder närmast fram till S:t Olofsholm. För att nå ön krävs båt.

3.4 Information

En gammal skylt av metall utvisande "naturskyddsområde" står på öns nordvästra sida. På nordvästra sidan av ön finns också en söndervittrad informationsskylt som är helt oläslig.

II PLANDEL

1. DISPOSITION AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målet för naturreservatets skötsel skall vara att bevara de marker som omger raukarna öppna.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

När det gäller raukområden eftersträvar man som regel att raukarnas omgivning hålls öppen, utan eller med endast litet inslag av träd och buskar. Detta mål gäller dels för att man vill bevara en naturtyp som varit förhärskande under de senaste århundradena, men även för att raukarna skall framträda tydligt.

Vegetationen på Ytterholmen är relativt låg och gles. Träd saknas helt och buskarna växer tätt bara i vissa partier. Detta är ett resultat dels av det utsatta läget, dels av att fårbeta bedrivits under lång tid. Fårbetet saknas nu på ön sedan länge och igenväxningen har därför börjat. Tack vare det utsatta läget går igenväxningen relativt långsamt. Om vegetationen skall bevaras öppen i framtiden kommer det emellertid att krävas vegetationsbegränsande åtgärder.

Mest positivt vore om fårbetet kunde återupptas. Detta skulle vara en särskilt lämplig åtgärd på Ytterholmen eftersom inga iståndsättningsåtgärder i form av inhägnader är nödvändiga.

Om fårbeta ej kommer till stånd måste vegetationen röjas mekaniskt. Med tanke på att Ytterholmen har liten betydelse för det allmänna friluftslivet måste området få låg prioritet i förhållande till andra mer lättillgängliga raukområden, då det gäller att vårda vegetationen.

Skräpet vid stugan bör tas bort av jaktklubben. Runt stugan bör i framtiden inga anordningar eller någon form av upplag eller nedskräpning förekomma.

Den rostiga ramen efter skyddsområdesskylten på sydöstra sidan av ön och den söndervittrade informationsskylten på nordvästra sidan bör monteras ned och fraktas bort av försvarsmakten respektive naturvårdsförvaltaren.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Vid sidan om de informationsskyltar som skall finnas är anordningar för rekreation och friluftsliv inte nödvändiga.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Ändring av nuvarande förhållanden är inte aktuellt.

2.2.2 Information

Den informationsskylt som är framtagen bör placeras ut i ett exemplar, dels monterad på diskreta trätavlor på Ytterholmens nordvästra del och i anslutning till stranden norr om S:t Olofsholm, dels på det skyltställ som står i naturreservatet S:t Olofsholm och lämnar information om S:t Olofsholm.

3 TILLSYN

Ambulerande tillsynsman svarar för tillsynen av området. Naturvårdsförvaltaren bör söka träffa avtal med Cementas jaktklubb om tillsynen av reservatet.

4. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda åtgärder, kostnader och finansiering av naturvårdsförvaltningen samt förhållanden som hotar naturvårdsintresset.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsens naturvårdsenhet har gjort en ekonomisk utredning den 6 november 1985 av beräknade kostnader perioden 1985-2000. Se bilaga 4.

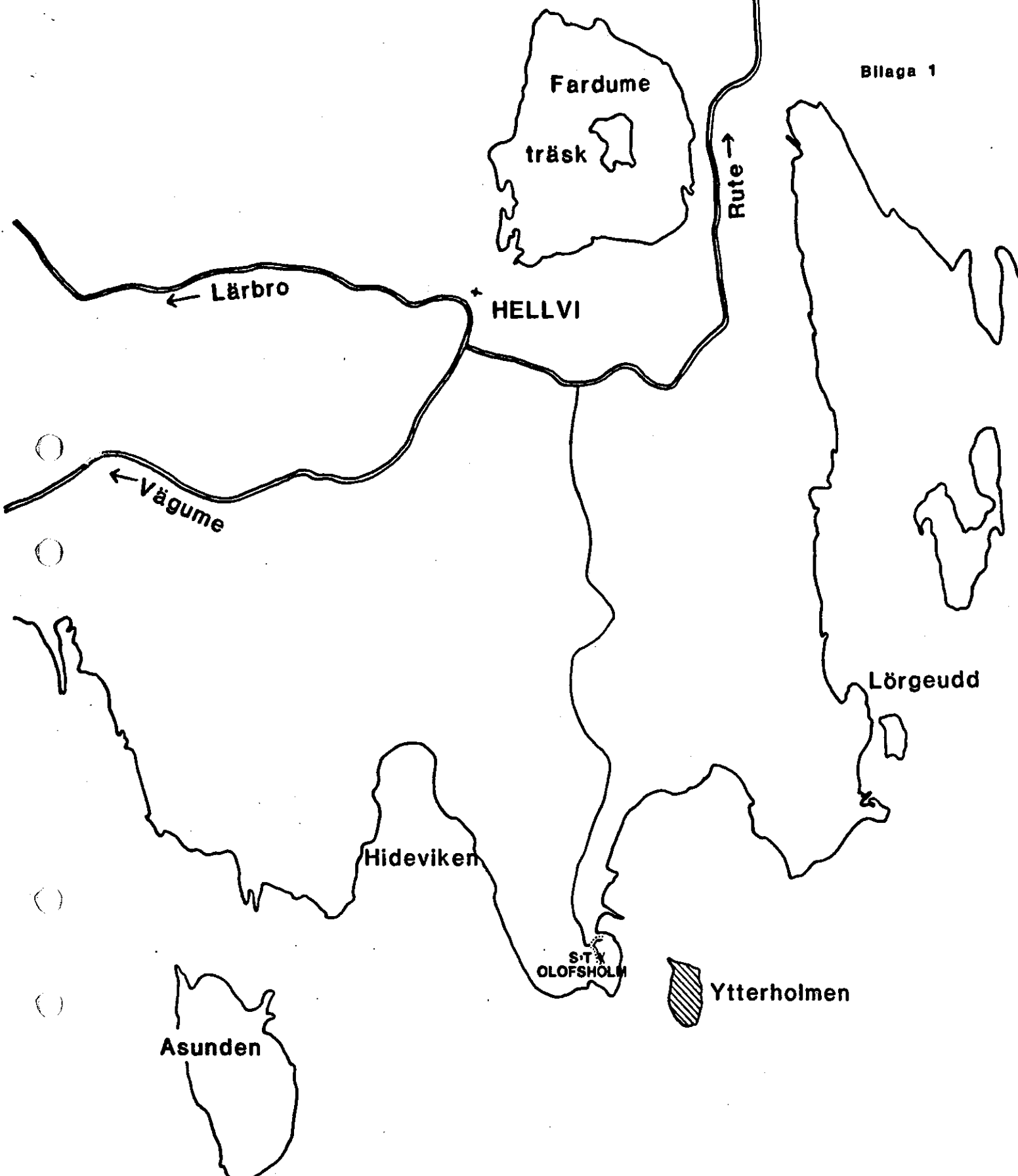
5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten genom statens naturvårdsverk:

Framställning och utplacering av informationsskyltar samt ambulerande tillsyn.

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Karta med höjdangivelser för de högsta raukarna
4. Ekonomisk utredning

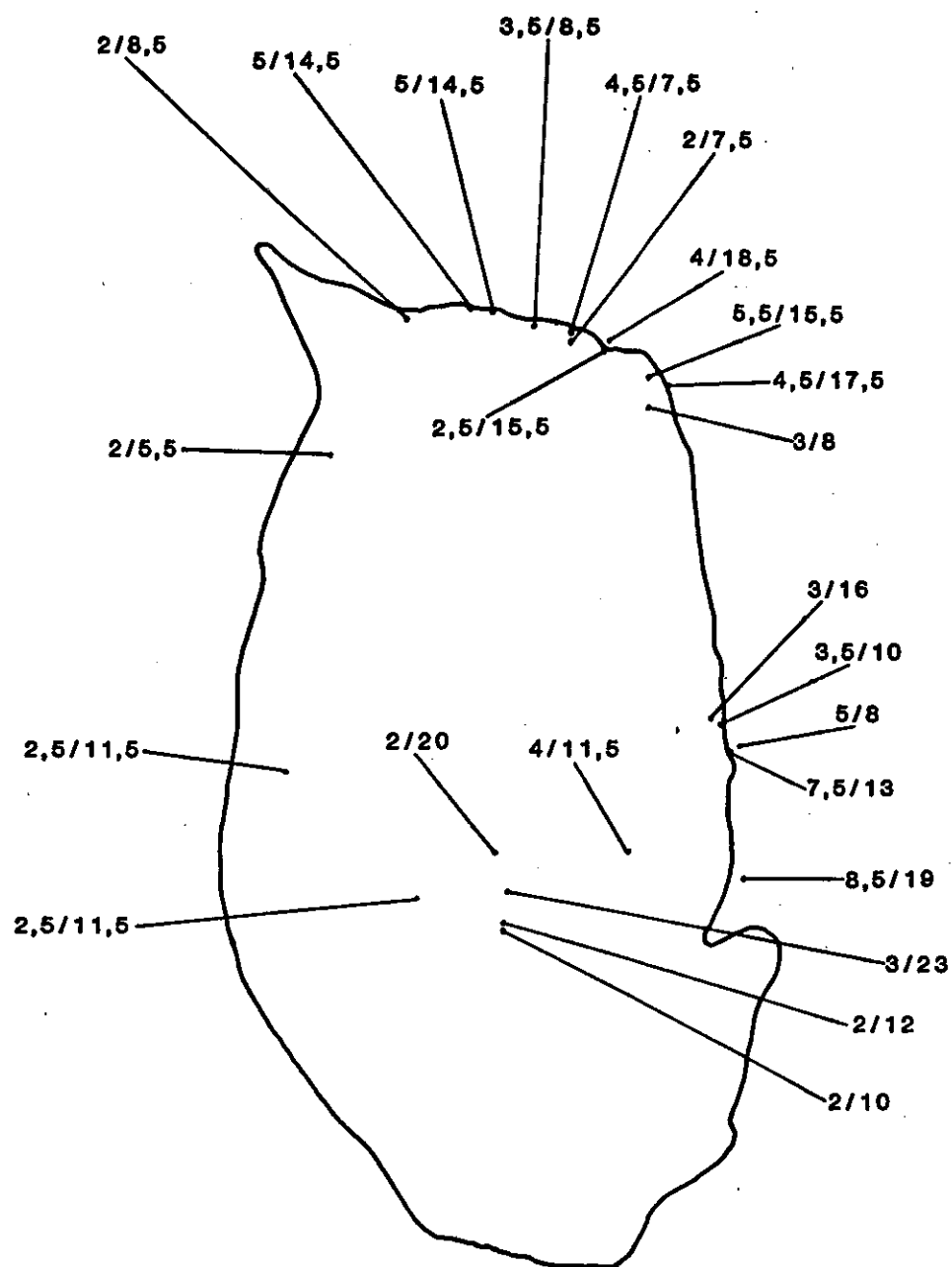
NATURRESERVATET YTTERHOLMEN

Översiktskarta 0 1 2 3km

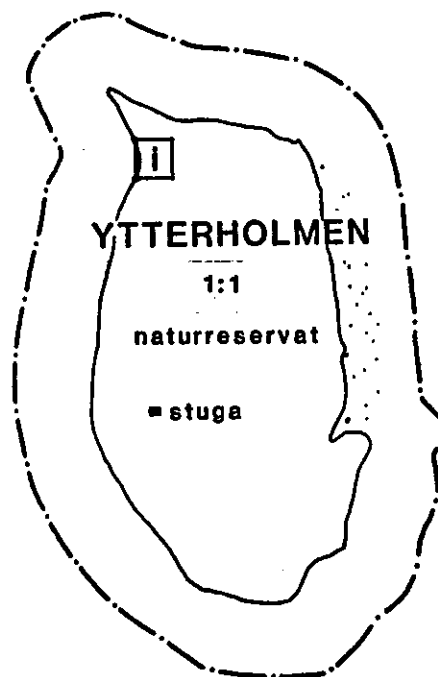
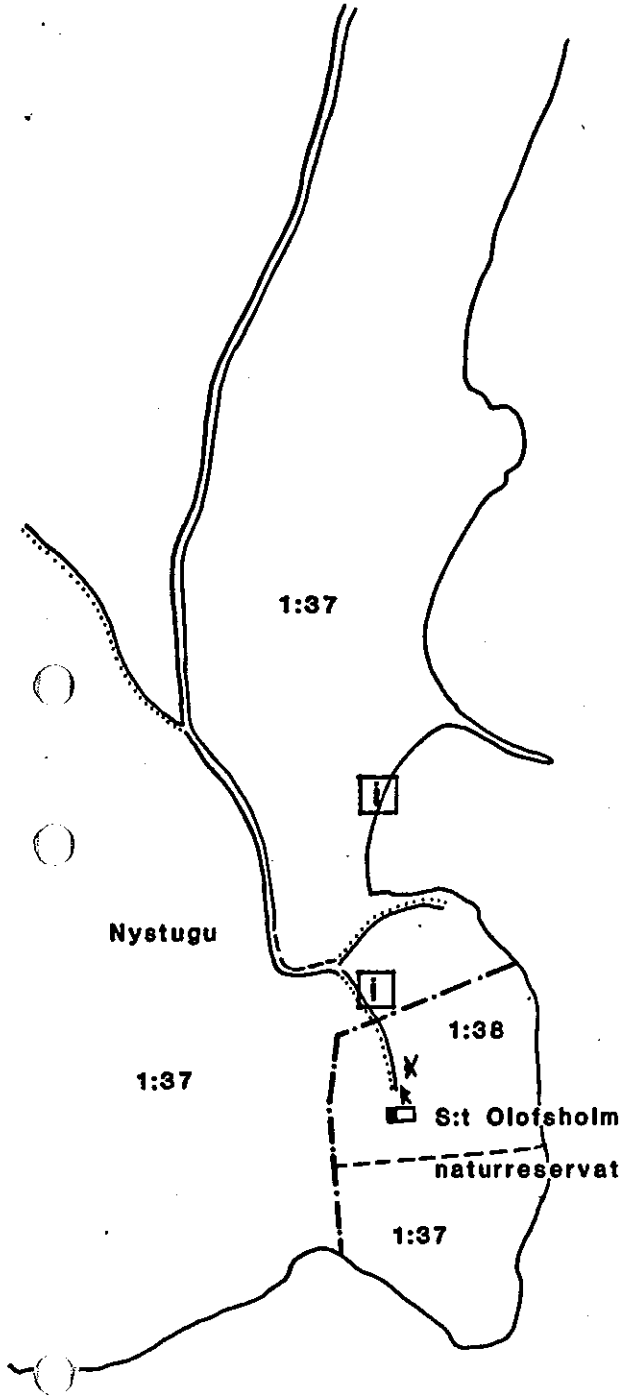
NATURRESERVATET YTTERHOLMEN

RAUKAR HÖGRE ÄN 2 METER

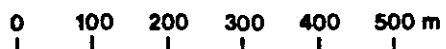
högsta höjd/omkrets vid basen (meter)

BESLUTSKARTA

----- gräns för naturreservat
[i] föreslagen informationsskylt

Naturvårdsobjekt: NR Ytterholmen

Kommun: Gotland

Län: Gotland

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVE

Upprättad 85-11-06

Skötsel- område Skötsel- objekt nr	Kostnader				Intäkter	
	Typ av åtgärd	Arbetskraftsbehov i normaldagsverken		Investeringsbehov (avser material, maskiner etc) i kr	Typ av intäkt	Kr
		Bå 1-5	Bå 6-10			
1	2	3		4	5	6
	Information	1		2000		
	Tillsyn	2	2			